

Nr 700

Av herr **Lothigius**, om uppförande av transportteknik m. fl. ämnen
i läroplanen för mellanskolan, m. m.

(Lika lydande med motion nr 575 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1970

Carl-Wilh. Lothigius (m)

Nr 701

Av herr **Lothigius m. fl.**, om statsbidrag till Grännaskolan.

(Lika lydande med motion nr 641 i Första kammaren)

Grännaskolan är ett internationellt internatgymnasium beläget inom Gränna stad. Skolan öppnades 1963 och har Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet som huvudman. Sedan 1968 har skolan avdelningar även i England, Tyskland och Frankrike.

Grännaskolan mottar svenska, utlandssvenska och utländska ungdomar. Skolan är också gymnasium för Grännaortens ungdom. Även vuxenstuderande som önskar fullständig eller partiell studiegång mottages.

Grännaskolan vänder sig till alla som inser betydelsen av ökade kunskaper om och förståelse för internationella frågor och verkar för dessa syften genom att

- i ämnen av främst orienterande karaktär lägga huvudtonvikten vid andra länders och kulturområdets förhållanden,
- genom att undervisningen i stor utsträckning sker på främmande språk — i första hand engelska och
- genom att sammanföra elever från alla delar av världen med olika modersmål, vilket naturligt bidrar till att öka insikterna om andra miljöer och kulturer.

Undervisningen vid skolan sker i klasser och grupper av varierande storlek. Fördelningen av undervisningstiden på storklasser, helklasser, halvklasser och studiegrupper varierar alltefter de olika ämnenas karaktär. Koncentrationsläsning av vissa ämnen bedrivs systematiskt. En central plats i skolans undervisningssystem intar biblioteksstudierna enskilt och i grupp. Individualisering i undervisningen är också en av de ledande principerna i skolans målsättning.

Utbildningens internationella inriktning är mest framträdande i orienteringsämnen som historia, samhällskunskap, religionskunskap och litteratur. De internationella aspekterna i olika ämnen får en naturlig inpassning bl. a. därigenom att en del av undervisningen handhas av utländska lärare, som undervisar på sitt eget språk inte bara i språkundervisningen utan även i andra ämnen.

Genom ett intimt lagarbete mellan svenska och utländska lärare, individualisering, koncentrationsläsning och en flexibel grupparbetsmetodik är det skolans strävan att anpassa undervisningen efter de krav de olika elevkategoriernas skolbakgrund ställer. De elever som kommer från utländska skolor har ofta svårigheter att utan särskild handledning följa undervisningen i alla ämnen. I regel har dock den studiemetodik Grännaskolan tillämpar gjort det möjligt för dessa elever att utan tidsspillan fullborda sina studier.

Genom Grännaskolans nära anknytning till universiteten, till lärarhögskolor och genom samverkan med utländska skolor har ett flertal pedagogiska experter kunnat lämna sina bidrag till skolans studieuppläggning.

Den försöksverksamhet Grännaskolan bedriver har givit positiva resultat och värdefulla erfarenheter. Nya försök görs kontinuerligt, och nya metoder utarbetas för att uppnå de målsättningar skolan arbetar med. Ett sådant försök är det projekt med placering av elevgrupper utomlands som påbörjades hösten 1968. En avdelning av första årskursen förlades då till en skola som byggts upp i England. Denna avdelning genomgår läsåret 1969/70 sitt andra studieår vid skolenheter som inrättats i Tyskland och Frankrike, och eleverna fördelas på dessa efter det B-språk de valt. Sista gymnasieåret tillbringas vid moderskolan i Gränna. Det härmed påbörjade studiealternativet har till syfte främst att bredda den internationella inriktningen och att ytterligare öka elevernas språkfärdighet. Uppläggningsen av studierna vid denna utlandsdel präglas av stark koncentration, och vid fördelningen av olika ämnen och ämnesmoment på respektive studieorter och miljöer har eftersträvat att uppnå ett så stort utbyte som möjligt av vad de olika orterna har att erbjuda.

Grännaskolan har innevarande år 245 elever, fördelade på humanistisk, samhällsvetenskaplig och naturvetenskaplig linje. Elevantal och fördelning på internat- respektive externat elever 1963—1970 framgår av *bilaga 1*.

De till Gränna innevarande läsår förlagda eleverna kan uppdelas i följande grupper:

a) Utlandssvenska elever	41
b) Övriga internatbehövande elever (= de i 1964 års internat- skoleutredningen angivna 4 kategorierna)	42
c) Övriga internatelever	60
d) Externatelever	29
	Summa 172 elever

Vid Grännaskolan har investerats över 6,3 milj. kr. i fastigheter och inventarier. 2 145 000 kr. av denna summa utgöres av statsbidrag till elevhem. Det av huvudmannen insatta kapitalet överstiger sålunda 4,2 milj. kr. Den räntestegring som inträtt under senare år har medfört att kapitalkostnaderna ökat väsentligt. Då skolan försökt att i största möjliga utsträckning få en så bred rekrytering som möjligt har full täckning för dessa kostnader ej uttagits i form av elevavgifter, varför huvudmannen varje år fått svara för ett betydande driftunderskott. Kostnadsutvecklingen har under senare år dock varit sådan att avgifterna trots huvudmannens tillskott måst höjas avsevärt. Sedan fyra år tillbaka erhåller skolan ett årligt statligt driftbidrag om 350 000 kr. vilket i nuvarande läge dock är alltför litet för att nedbringa elevavgifterna till en mera rimlig nivå. (Vid skolan uttagna avgifter 1963—1967 framgår av *bilaga 2.*)

Grännaskolan är en i alla avseenden välskött skola, vilket de positiva elevreaktioner som noterats av alla som besökt skolan vittnar om. Studiemiljön måste betraktas som idealisk. Inte minst är de både nya och gamla, men väl iståndsatta, elevhemmen, undervisnings- och fritidslokalerna väl ägnade att fylla sin uppgift. De bidrar verksamt till att skapa den intima och personliga atmosfär som präglar skolan. (Förteckning över investeringar i fastigheter och lokaler samt skiss över de byggnader som användes bifogas som *bilaga 3.*)

År 1967 övertog skolans huvudman, Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet, ansvaret för folkhögskolan Braheskolan på Visingsö. Ett samarbete mellan Grännaskolan och Braheskolan var redan tidigare etablerat men har sedan dess byggts ut kontinuerligt. I första hand har en utveckling av samarbetet skett vid utlandsavdelningarna, där samma personal och lokaler betjänar såväl gymnasie- som folkhögskolegrupperna. Erfarenheterna av denna samverkan är synnerligen goda, och även i Gränna—Visingsö är en ökning av samordningen mellan de båda skolenheterna under utveckling. Den utbyggnad som planerats vid båda skolorna kommer främst att ske för att öka möjligheterna att mottaga vuxna till både gymnasie- och folkhögskoleutbildning. En integration av verksamheten för vuxna äger

redan rum och kommer att öka, och undervisningen sker bl. a. i form av intensivstudier under längre eller kortare perioder.

Grännaskolans ledning, lärare och elever ser fram emot att ges möjligheten att vidareutveckla den försöksverksamhet som bedrivs. Inte minst gäller detta en ytterligare fördjupning av de internationella momenten i undervisningen. För närvarande planeras ett bredare upplagt projekt över en längre period med en samordning av studierna i flera ämnen kring aktuella internationella frågor. En rapport över arbetet kommer att publiceras under innevarande år. UNESCO har proklamerat 1970 som ett internationellt utbildningsår, då det över hela världen kommer att sättas in krafter på att i all undervisning öka sådana moment som kan medverka till internationell förståelse, internationellt samarbete och fred. Frågan om vad som gjorts och kommer att göras i detta avseende intog en central plats i föredragen och diskussionerna under årets skolvecka i början av januari, varvid det bl. a. poängterades att dagens ungdomar behöver goda kunskaper i språk, då en stor del av dem om 10—20 år kommer att vara engagerade i internationellt arbete. Det föreslogs vidare att det borde vara möjligt att förlägga viss utbildning om internationella frågor utomlands — ett alternativ som Grännaskolan alltså redan prövar sedan två år tillbaka.

I en redan i 1964 års statsverksproposition redovisad petitaskrivelse föreslog skolöverstyrelsen att Grännaskolan skulle erhålla anslag till driften från anslaget »Bidrag till vissa privatskolor». På grundval av en motion i ärendet 1966 prövades frågan av statsutskottet som bl. a. anförde:

Grännaskolan tillämpar på ett pedagogiskt mycket lovvärt sätt i sitt utbildningsprogram en undervisningsmetodik som synes förebåda det nya gymnasium som snart kan väntas växa fram. Skolan synes därvid göra rön av stort värde för uppbyggandet av detta nya gymnasium. Att Grännaskolan därtill är av betydande värde för de ungdomars skolgång, som har utländsk skolbakgrund, har omvittnats i motionerna. Det synes angeläget att elevkostnaderna i görligaste mån hålles nere för att rekryteringen av eleverna skall kunna förbli så bred som möjligt. Utskottet finner alltså i och för sig starka skäl tala för att Grännaskolan skall komma i åtnjutande av statsbidrag.

I till Konungen den 27 oktober 1965 avgivet särskilt yttrande uttalade 1964 års utlands- och internatskoleutredning i här aktuella delar följande:

Sedan Kungl. Maj:t anmodat 1964 års utlands- och internatskoleutredning att yttra sig över en framställning från Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet om statsbidrag till driften av Grännaskolan får utredningen med återställande av akten anföra följande:

Utredningen har under sitt arbete på olika sätt insamlat material om Grännaskolan och dessutom avlagt ett besök där. Det har framgått att Grännaskolan är av ett särskilt värde för utlandssvenska elever och över huvud taget för elever som tidigare undervisats i ett utländskt skolsystem. Läget i Gränna är enligt utredningens uppfattning lämpligt för en skola där utlandssvenska elever tas emot i betydande omfattning och dessutom syns

eleverna bli mycket väl omhändertagna vid skolan och trivas bra med den allmänna anda som råder där. Ur pedagogisk synpunkt syns skolan även genom sin försöksverksamhet vad undervisningsmetoder och skolorganisation beträffar kunna ge värdefulla impulser till svenskt skolväsen. Bland internatskolorna i Sverige intar Grännaskolan sålunda i vissa hänseenden en särställning.

Genom ett riksdagsbeslut 1967 erhöll skolan, som tidigare nämnts, ett särskilt årligt driftbidrag om 350 000 kr. Detta är dock inte till fyllest för att garantera Grännaskolan den utveckling och inriktning samt den rekrytering av elevkategorier skolan eftersträvar.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att driftbidrag skall utgå till Grännaskolan enligt de grunder som av 1964 års utlands- och internatskoleutredning föreslagits för riksinternatskolor och vartill bidrag äskats i skolöverstyrelsens petita för läsåret 1970/71.

Stockholm den 27 januari 1970

<i>Carl-Wilh. Lothigius</i> (m)	<i>Ingrid Sundberg</i> (m)	<i>Hans Wachtmeister</i> (m)
<i>Erik Hovhammar</i> (m)	<i>Tage Magnusson</i> (m) i Borås	<i>Arne Magnusson</i> (cp) i Nennesholm
<i>Bengt Börjesson</i> (cp) i Falköping	<i>Nils Franzén</i> (cp) i Träkumla	<i>Arne Persson</i> (cp) i Heden
<i>Erik Glimmér</i> (cp)	<i>Claes Elmstedt</i> (cp)	<i>C. G. Regnéll</i> (m)
<i>Alf Wennerfors</i> (m)	<i>Blenda Ljungberg</i> (m)	<i>Folke Björkman</i> (m)
<i>Ove Nordstrandh</i> (m)	<i>Eric Krönmark</i> (m)	<i>Gösta Sterne</i> (fp)
<i>Harald Almgren</i> (s)	<i>Karl Rask</i> (s)	<i>Iris Ekroth</i> (s)
<i>Per-Eric Ringaby</i> (m)	<i>Leif Cassel</i> (m)	<i>Sven Johansson</i> (cp) i Skärstad

Elevstatistik 1963—1970

Läsår		Pojkar	Flickor	Summa
1963/64	Internatelever	30	27	57
	Externatelever	6	10	16
		36	37	73
1964/65	Internatelever	52	52	104
	Externatelever	15	12	27
		67	64	131
1965/66	Internatelever	54	62	116
	Externatelever	22	17	39
		76	79	155
1966/67	Internatelever	73	77	150
	Externatelever	25	16	41
		98	93	191
1967/68	Internatelever	77	84	161
	Externatelever	21	23	44
		98	107	205
1968/69	Internatelever	78	74	152
	Externatelever	12	19	31
		90	93	183
1969/70	Internatelever	69	74	143
	Externatelever	13	16	29
		82	90	172

Till skolans utlandsavdelning förlagda elever

Läsår	Ort	Pojkar	Flickor	Summa
1968/69	Brighton	21	11	32
1969/70	Brighton	12	19	31
	Aix-en-Provence	8	17	25
	Landshut	11	6	17
		31	42	73

Elevavgifter vid Grännaskolan 1963—1970

Läsår	Internatelever	Externatelever
1963/64	7 000	2 000
1964/65	7 800	2 250
1965/66	8 200	3 000
1966/67	9 600	3 300
1967/68	10 900	4 400
1968/69	12 400	4 700
1969/70	12 700	4 700

Bilaga 3

Investeringar i fastigheter och inventarier t. o. m. 30/6 1969

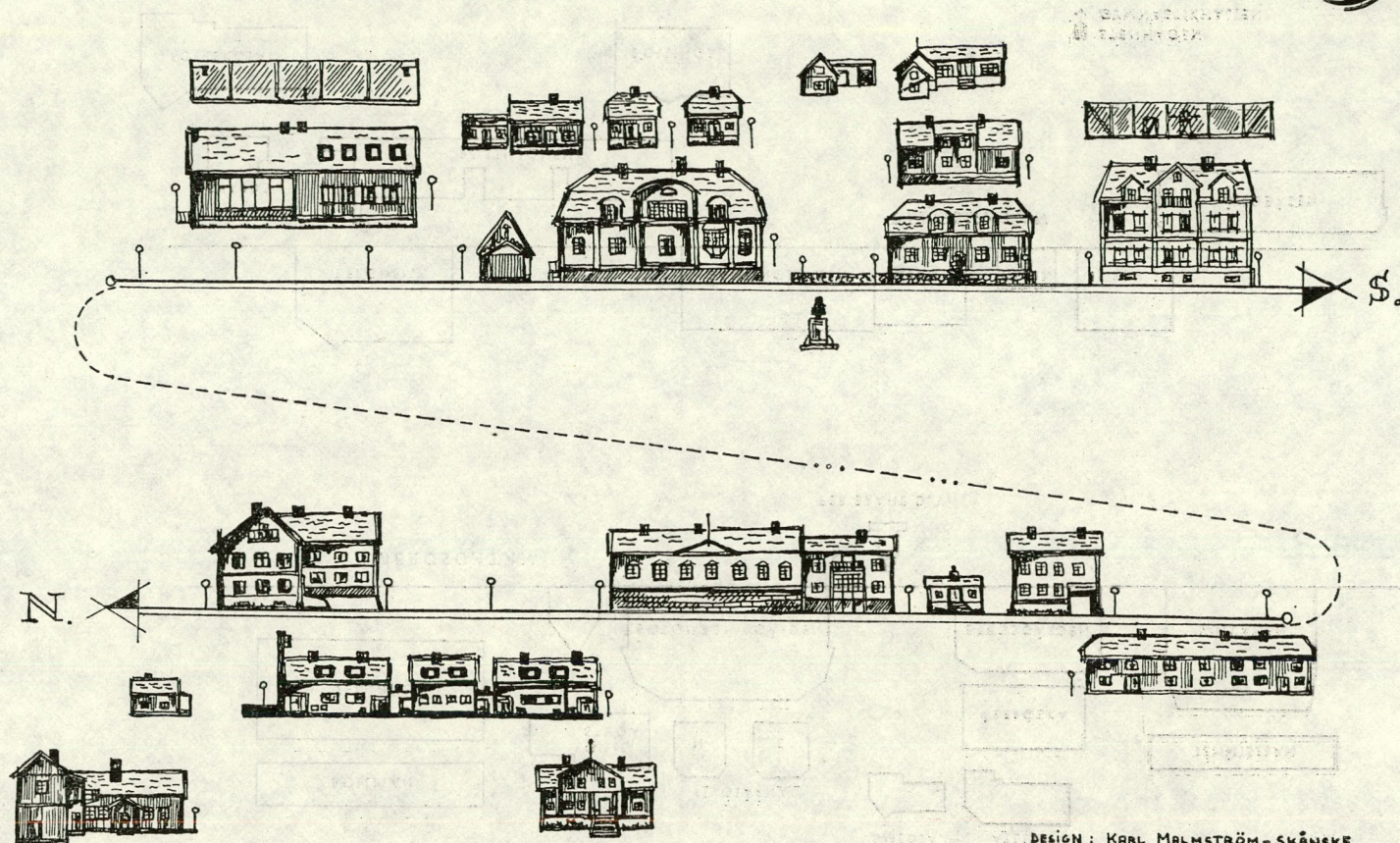
Fastigheter	5 522 991:—
Inventarier	813 181:—
Summa kronor	6 336 172:—
Därav statsbidrag	2 145 100:—
Huvudmannens egna investeringar	4 191 072:—

Statsbidragen till elevhemmen fördelas enligt följande:

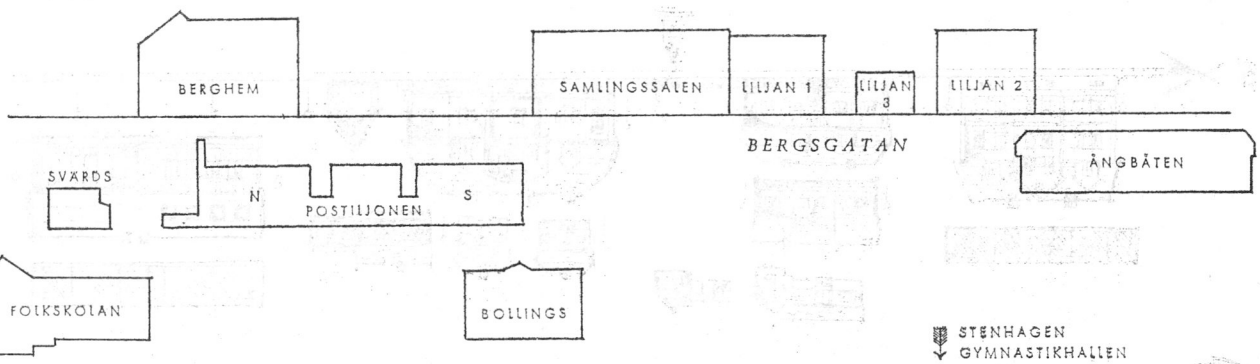
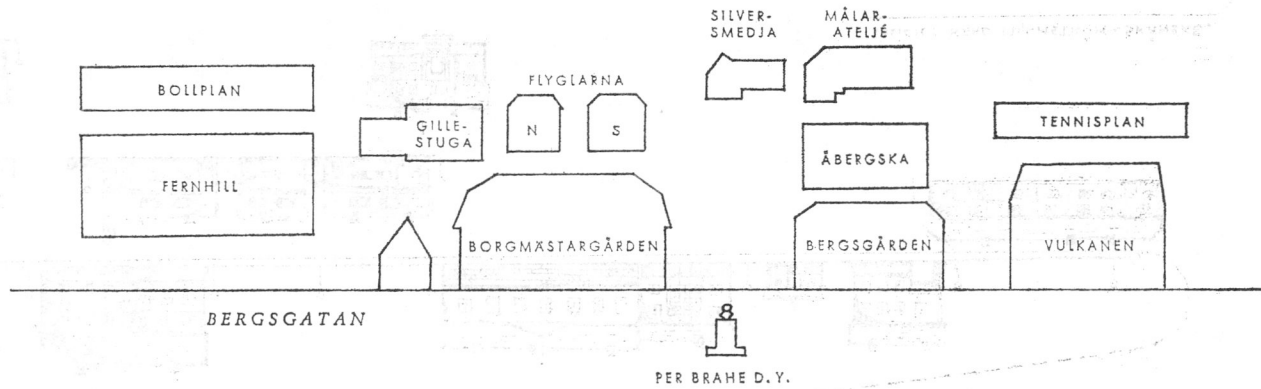
Berghem	370 000:—
Bergsgården	186 000:—
Postiljonen	1 076 700:—
Stenhagen	210 000:—
Vulkanen	302 400:—
Summa kronor	2 145 100:—

GRÄNNASKOLAN

— INTERNATIONELLT INTERNATGYMNASIUM

DESIGN: KARL MALMSTRÖM-SKÄNSKE.

ESSELTE TRYCK. SFHLM 70
014042